

Образац 1.

Факултет Правни

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

(Број захтева)

Веће научних области правно-економских наука
(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

(Датум)

ЗАХТЕВ

за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације

Молимо да, сходно члану 46, ст. 5, тач. 3 Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета“ у Београду бр. 131/06) дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

„ОЦЕНА УСТАВНОСТИ АКТА И РАДЊИ СУДСКЕ ВЛАСТИ“
(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ: УСТАВНОПРАВНА

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:
ДАНИЛО (БРАНИСЛАВ) ЋУПИЋ
 2. Назив и седиште факултета на коме је стекао високо образовање: Правни факултет Универзитета у Подгорици
 3. Година дипломирања: 2007.
 4. Назив магистарске тезе кандидата:
Уписан на докторске студије на основу одредаба члана 127, ст. 1 и 2 Закона о високом образовању и Правилника о докторским студијама Правног факултета
 5. Назив факултета на коме је магистарска теза одбрањена: _____
 6. Година одбране магистарске тезе: _____
 7. Назив факултета на коме је кандидат завршио докторске студије: _____
- Одсек, смер или група: _____

Година завршетка докторских студија: _____

Обавештавамо вас да је Наставно-научно веће

(назив надлежног тела факултета)

на седници одржаној 27. фебруара 2012. године размотрило предложену тему и закључило да је тема подобна за израду докторске дисертације.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Професор др Мирко Васиљевић

Прилог: 1. Предлог теме докторске дисертације са образложењем.

2. Акт надлежног тела факултета о подобности теме за израду докторске дисертације.

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу предлога Катедре за јавно право и одлуке управника докторских студија, а у складу са Правилником о докторским студијама (од 29. 12. 2009. године), Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду одредило нас је за чланове комисије са задатком да дамо мишљење да ли се може прихватити тема за израду докторске дисертације кандидата **Данила Ћупића** под називом **„Оцена уставности аката и радњи судске власти“**. У складу са стандардима рада Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду (од 15.10.2007. године) и на основу података које је кандидат пружио у својој пријави, као и приликом усмене одбране пројекта докторске дисертације (од 29. децембра 2011. године), констатујемо да је кандидат одбранио пројекат докторске дисертације и подносимо:

РЕФЕРАТ

СА ПОДАЦИМА О КАНДИДАТУ И О ПОДОБНОСТИ

ПРЕДЛОЖЕНЕ ТЕМЕ ЗА ДОКТОРСКУ ДИСЕРТАЦИЈУ

Основни подаци о кандидату

Данило Ћупић је рођен 25. септембра 1983. године на Цетињу. Основну школу и гимназију завршио је у Подгорици. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета Црне Горе у Подгорици 2007. године с просечном оценом 9,47. У току студија добио је више награда: четири награде за одличан успех у студирању и висок просек, као и стипендије „10 за 10“ коју додељује Атласмонт банка. На докторским студијама на Правном факултету Универзитета у Београду израдио је преддокторски рад на тему „Уставна жалба“.

Био је ангажован, као посланик изабран на редовним изборима, у раду студентског парламента Правног факултета Универзитета Црне Горе у Подгорици, у два мандата. Редован је учесник „Медитеранске школе европског права“ у организацији Правног факултета Универзитета Црне Горе. Такође је похађао и успешно завршио „Школу европских интеграција“ у организацији Фондације-Институт за отворено друштво, Центра за развој невладиних организација, Европског покрета у ЦГ и Центра за грађанско образовање. За време студирања био је ангажован и као сарадник у Центру за људска права Универзитета Црне Горе.

Аутор је више научних чланака у домаћим часописима, као и учесник бројних домаћих и међународних конференција и семинара.

Радно искуство

Тренутно је запослен као асистент на Правном факултету Универзитета „Медитеран” Подгорица, на јавно-правној катедри, на предметима Уставно право, Увод у право, Управно право, Људска права и Судско организационо право. Ангажован је и као спољни сарадник у настави на Факултету за државне и европске студије, на предмету Уставно право. Потпредседник је Савета младих правника, Удружења правника Црне Горе. Сарадник је Фонда Центар за јавно право из Сарајева.

Познавање језика

Говори и пише енглески језик. Служи се руским језиком.

Попис и приказ радова

Студент докторских студија Данило Ћупић, објавио је следеће научно-истраживачке радове:

1. Приручник „Увод у људска права“ (коаутор проф. др Младен Вукчевић, Подгорица, 2011, стр. 210).

Рад је првенствено намењен студентима друге године Правног факултета Универзитета „Медитеран“, као основна литература за савладавање градива из предмета „Људска права“, али и студентима правних и других факултета, ширем кругу читалаца, који изучавају, стварају или примењују норме из области људских права, односно свима који делују у правцу развоја културе људских права. У прилогу се налазе документи и акти (домаћи и међународни) који уређују различите садржаје људских права, како би читаоци на истом месту, поред теоријског приказа, могли имати и преглед позитивноправних прописа из ове области. То омогућава упоређивање и критичку анализу постојећих решења у нашој земљи, што је основа њиховог будућег конституционалног и легислативног инжењеринга.

2. „Услови за покретање поступка пред Европским судом за људска права“, Годишњак Правног факултета Универзитета „Медитеран“, 2008.

Црна Гора, као чланица државне заједнице Србија и Црна Гора, ратификовала је 26. децембра 2003. године Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, и на тај начин дала могућност својим грађанима да се обраћају Европском суду за заштиту људских права, у циљу заштите својих права и слобода, истовремено преузимајући обавезу да се повинује одлукама и препорукама овог тела и да сходно томе приступи мењању и хармонизацији свог законодавства и праксе. Иако је овај систем заштите људских права побудио велико интересовање како стручне, тако и лаичке јавности у Црној Гори, обзиром да су га многи сматрали једном врстом последње судске инстанце, пред којом се поступак могао покренути исцрпљењем свих правних средстава пред домаћим органима, која је дужна да размотри сваки приспели случај, и да само изношење спора пред наднационалном и у потпуности независном и самосталном институцијом, доводи до укидања и преиначења домаћих одлука и пресуда, суштински ситуација је потпуно другачија. Услове за покретање поступка пред Европским судом за људска права, о чему се у раду детаљно говори, није једноставно испунити. О томе најбоље говори податак да се преко 80% поднесених представки прогласи неприхватљивим. Међутим, таква ситуација није присутна само у црногорском друштву, већ и у земљама са много већим „стажом“ у вези са поступцима пред Европским судом. Аутор

закључује да циљ Европског суда није да преиспитује и мења сваку одлуку националних судова, већ да строгим прописивањем услова за прихватљивост представке, омогући супсидијарну заштиту људских права и слобода, само онда када је евидентно да национални правни пореци ту заштиту неће или не могу да пруже.

3. „О неким питањима правног положаја Заступника Црне Горе пред Европским судом за људска права”, „Правни зборник“, Удружење правника Црне Горе, бр. 1-2009.

Аутор анализира правни положај Заступника Црне Горе пред Европским судом за људска права, органа који заступа и штити интересе државе пред Европским судом и посредује у њиховој кореспонденцији. Ратификацијом Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, Црна Гора се прикључила савременим европским демократијама, омогућавајући грађанима да заштиту својих права траже и мимо њених граница, пред једном институцијом која у модерном свету представља оличење независности, непристрасности, објективности и стучности, што је кроз свој скоро педесетогодишњи рад небројено пута и доказала. Да би се покренуо поступак пред Европским судом, није довољно само подношење представке од стране овлашћених лица, већ морају бити испуњени и неки процедурални услови. Пре свега, морају бити изабрани судија Европског суда из Црне Горе, као и Заступник Црне Горе пред Европским судом. Због кашњења са њиховим избором, Европски суд је тек 2009. године донио прву пресуду у односу на Црну Гору. Аутор се овом раду усредсредио на питања: именовања, мандата, статусних права, надлежности и овлашћења заступника, као и на питање положаја заступника у хијерархији државних органа. У том смислу је дат приказ упоредноправних рјешења, посебно држава бивше југословенске федерације. Посебан акценат је стављен на приказ правног положаја Заступника Црне Горе, институције која представља новину у црногорском правном поретку, уз указивање на недостатности и неусклађености важећих решења и њихове негативне импликације. Аутор је у закључним разматрањима дао сугестије у којем правцу се положај Заступника може унапредити и на који начин отклонити присутне недостатке у правном систему Црне Горе.

4. „Посебни државни органи за заштиту људских права и слобода у уставном систему Црне Горе” „Правни зборник“, бр. 2-2009.

Аутор је овом раду дао преглед како упоредно-правне тако и домаће регулативе у области заштите људских права, концентришући се на питања правног статуса посебних државних органа за заштиту људских права и дајући одређене сугестије у којем правцу се положај ових органа може унапредити и на који начин отклонити постојеће недостатке у правном систему. Посебна пажња посвећена је правном положају институције Заштитника људских права и слобода, која је доношењем новог Устава Црне Горе, као и раније Закона о Заштитнику људских права и слобода, Црну Гору придружила осталим демократским друштвима, која су у својим правним порецима институционализовала један од најзначајнијих механизма заштите људских права. Поред овог института, у раду је обрађен и правни положај Одбора за људска права и слободу и родну равноправност Скупштине Црне Горе и Канцеларије за равноправност полова Владе Црне Горе.

5. „Правна природа одлука Европског суда за људска права (поступак доношења, правно дејство и извршење)”, „Акционар“ - часопис за економска и правна питања корпоративне привреде, бр. 1-2010.

Аутор се у овом раду посебно бавио питањима: места Европске конвенције и праксе Европског суда у правном поретку Црне Горе, указујући на недореченост и недоследност члана 9. Устава Црне Горе који регулише ову проблематику; правила поступка пред Европским судом; дејством одлуке Европског суда и њеним фактичким *erga omnes* и прецедентним карактером; начинима и средствима обезбеђења извршења одлука Европског суда, које су, сходно природи органа који их доноси, деклараторног карактера. Рад је писан у времену када је Европски суд донео прву пресуду у односу на Црну Гору, где је констатовао кршење права на неометано уживање имовине, гарантованог чланом 1 Протокола 1 Европске конвенције, те му је циљ био да прикаже начине рада и процедуре Европског суда, као и могућности које му стоје на

располагању како би обезбедио примену својих одлука. Ова пресуда је посебно значајна за Црну Гору и зато што је утврдила временску надлежност Европског суда, тј. да је Европски суд надлежан да разматра представке које се односе на кршење људских права од стране државних органа Црне Горе почев од 3. марта 2004. године, када су Србија и Црна Гора обавестили Савет Европе о ратификацији Европске конвенције о људским правима, а не од 6. јуна 2006. године, од када је Комитет министара утврдио да Црну Гору, као независну државу, обавезује Европска конвенција.

6. „Уставна жалба као средство заштите људских права и слобода (скица за црногорско искуство)” (коаутор проф. др Младен Вукчевић), Зборник радова са научног скупа „Актуелност и значај људских права и слобода“ у организацији Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, 2010.

Установљавање и заштита људских права и слобода представљају темељне одреднице савремених држава које теже достизању идеала владавине права. У том корпусу значајно место има и уставна жалба. Она је најчешће „последње“ правно средство које у националном правном поретку стоји на располагању грађанима у циљу заштите њихових права и слобода и обезбеђује непосредну заштиту људских права пред уставним судом, као институцијом која (концепцијски) располаже највећим степеном ауторитета и аутономије у држави. На тај начин уставна жалба садржински обједињава остале начине заштите, употпуњујући их, али и отварајући дилеме о свом концепту. Полазећи од тога, у раду се предочава историјат развоја уставне жалбе у Црној Гори, затим теоријска и нормативна анализа института уставне жалбе у новом уставном уређењу Црне Горе у светлости интенције уставописца да установи ефикасно и делотворно правно средство непосредне заштите Уставом гарантованих људских права и слобода. Ово посебно имајући у виду негативна искуства у ранијој регулацији и примени овог института као и потребу да задовољи критеријуме постављене од стране Савета Европе и Европског суда за људска права у погледу обезбеђивања доступног и ефикасног правног пута за заштиту људских права. Тежишни део рада представља сагледавање концепта уставне жалбе у Црној Гори, уз критички осврт на одређене недостатке у њеном уставном и законском позиционирању, као и у досадашњем (трогодишњем) остваривању. То подразумева анализу ефективности уставне жалбе, њеног обухвата, делотворности и утицаја на преиспитивање постојећег концепта и његових рефлексија на надлежност и функционисање Уставног суда. У закључним оценама дати су могући правци уставне и законске доградње овог специфичног уставноправног института.

7. „Гаранција независности и самосталности судства у Уставу Црне Горе - потреба за ревизијом уставног рјешења”, „Свеске за јавно право“, бр. 5, 2011.

Теоријска и нормативна анализа начела независности и самосталности судске власти у новом уставном уређењу Црне Горе указују на интенцију уставописца да гарантује ова два постулата као темељне одреднице организације и функционисања судског система. Ово посебно имајући у виду негативна искуства у ранијем прописивању и реализацији ових начела, и потребу да се задовоље критеријуми постављени од стране међународних тела и организација. Поставља се питање да ли су уставне гаранције независности судства и њихова конкретизација у црногорској легислативи у складу са општеприхваћеним стандардима. Анализа обухваћена овим радом се посебно фокусира на: улогу легислативе и егzekутиве у именовању судија, потребу деполитизације и елиминације политичког фактора у избору и раду судија, креирање новог уставног, легислативног и институционалног оквира за реализацију начела судске самосталности, уз пуно уважавање међународних стандарда и регионалних искустава и достигнућа, који су приказани у посебном делу овог рада .

У овом раду аутор се бави питањем супсидијарности уставне жалбе, тј. њеним својством изузетног, допунског и помоћног правног средства заштите људских права и слобода, које се може примењивати тек када се неко друго правно средство или правни лек искористи (или се покаже неделотворним, неефикасним, неефективним, или немогућим за употребу) или уколико други облик заштите није предвиђен. Обзиром да уставни суд није суд четврте инстанце, који у последњем степену треба да преиспитује правно дејство свих аката и радњи државних органа, уставна жалба је дозвољена само у случајевима када се, између осталог, исцрпи сва делотворна правна средства у правном поретку. У овом раду аутор је дао приказ упоредно-правних решења у Швајцарској, Аустрији, Немачкој, Шпанији, у државама бивше југословенске федерације, и извршио њихову компарацију са решењима у Црној Гори, указујући на њихове несавршености и недоречености, нудећи евентуалне правце надоградње. У том смислу дат је и статистички преглед проступања Уставног суда Црне Горе по уставним жалбама, у различитим уставним оквирима, са циљем да се укаже да само прописивање овог правног средства није довољна гаранција заштите људских права, уколико се оно у пракси не покаже као доступно и делотворно.

9. „Уставне гаранције начела независности и самосталности судске власти у уставима бивших југословенских република“, реферат који је изложен на научном скупу "Начела и вредности правног система - норма и пракса" у организацији Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву, 2011 (прихваћен за објављивање).

Предмет научног рада јесте компаративна анализа уставних гаранција начела независности и самосталности судске власти у уставима бивших југословенских република (Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Македонија, Србија и Црна Гора). Сви наведени уставни виде независност и самосталност судске власти као *conditio sine qua non* идеала правне државе и владавине права, обзиром да само независан и самосталан суд може пружити гаранције фер и правичног суђења, од стране поштеног и објективног – независног, самосталног и непристрасног органа, који ће бити стручан и оспособљен да, уз гаранције поштовања зајемчених људских права и слобода, решава правне спорове и тиме штити уставност и законитост, односно јединственост и функционалност правног поретка. У раду се даје позитивно-правни и упоредни приказ и анализа уставних гаранција начела независности и самосталности судске власти у уставима држава бивше југословенске федерације, како би се указало на њихов домаћај, реалне импликације, недостатке, несавршености и недоречености и правце њихове надоградње. Један од циљева рада јесте да се укаже на степен међусобне усклађености наведених устава, у делу који се бави регулацијом стандарда судске независности, будући да сви произилазе из истоветне правне традиције. Други циљ јесте формулација заједничких начела и постулата независности судске власти, који су усклађени са међународним стандардима, и који би представљали основ за јачање независности судства кроз неку будућу уставну ревизију. Посебно се указује на искуство и праксу Црне Горе, обзиром да је Влада Црне Горе, одговарајући на критике јавности (научне, политичке, невладиног сектора, међународних организација), поднела Предлог за промену Устава Црне Горе у области правосуђа. Сходно томе, у закључним разматрањима рада дате су одговарајуће препоруке и предлози за што ефикаснију и ефективнију ревизију црногорског устава.

10. „Правни положај омбудсмана у бившим југословенским републикама“, прихваћен за објављивање у часопису „Страни правни живот“, Института за упоредно право у Београду.

У овом раду дат је приказ настанка, развоја и правног положаја институције омбудсмана на просторима бивших југословенских република (Словенија, Хрватска, Македонија, Босна и Херцеговина, Србија и Црна Гора). Предмет компарације су питања његовог избора, престанка мандата, самосталности у раду, овлашћења и односа према другим органима државне власти, те његов материјални положај. Посебно се анализира правни положај Заштитника људских права и слобода Црне Горе, указивањем на постојање одређених недостатности и недоречености у позитивно-правном нормирању.

ПРЕДМЕТ И ЦИЉ, ОПИС САДРЖИНЕ ПО ПОГЛАВЉИМА, ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ, МЕТОДЕ И ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ, ТЈ. ОЧЕКИВАНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ ДАНИЛА ЋУПИЋА „ОЦЕНА УСТАВНОСТИ АКТА И РАДЊИ СУДСКЕ ВЛАСТИ“

У оквиру пријаве – пројекта докторске дисертације и усмене одбране пројекта (29. децембра 2011. године), кандидат је образложио предмет и циљ докторског истраживања, уз разлоге за избор теме докторске тезе и научну релевантност истраживања, опис садржаја дисертације, основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању, методе који ће се применити у истраживању, очекиване резултате и научни допринос и приложио прелиминарни списак литературе која ће бити коришћена приликом израде дисертације.

Предмет и циљ дисертације

Предмет докторске дисертације Данила Ћупића односи се на питање оцене уставности аката и радњи судске власти. Једно од најзначајнијих питања савремене уставноправне теорије је питање односа између судске и уставно-судске власти, тј. питање у којој мери одлуке уставног суда могу да преиспитују и ограничавају правно дејство одлука редовне судске власти, имајући у виду један од основних постулата правног система – коначност и непромењивост судске одлуке. У том контексту се поставља и питање у којој мери носиоци судске власти могу и треба да буду самостални и независни у односу на друге државне органе (превасходно уставни суд), тј. да ли је и судској власти потребан контролор.

По својој правној природи, уставни суд представља посебни уставни орган који није суд. Овај орган своје функције заснива на правилима и поступцима који су слични поступању редовних судова, опште и посебне надлежности, али уставни суд „суди“ правним актима, а не лицима, за разлику од редовних судова. Уставни суд није ни „врховна легислатива“ тј. „суперзаконодавство“, али ни ортодоксни судски орган који расправља један конкретан случај (П. Каламандреи).

С друге стране, суд представља орган државне власти, коме је поверена функција решавања правних спорова. Као такав, суд није стваралац права, већ његов тумач, који одлучује о томе шта је право међу странкама, штитећи правни поредак и основне друштвене вредности. Суд одлучује и о постојању кршења правила правног поретка и сходно томе изриче одговарајуће санкције. Дакле, његова улога је двострука: омогућавање несметаног функционисања правног система кроз обезбеђивање правилне примене закона и осталих правних норми и заштита људских права и слобода као темељне тековине модерног конституционализма.

Нормирање положаја судске власти представља уставну материју и саставни је део већине савремених устава. Основни циљ уставног нормирања правног положаја судске гране власти јесте обезбеђење фер и правичног суђења, од стране поштеног и објективног – независног, самосталног и непристрасног органа, који ће бити стручан и оспособљен да, уз гаранције поштовања зајемчених људских права и слобода, решава правне спорове и тиме штити уставност и законитост, односно јединственост и функционалност правног поретка.

У правној пракси могућа су два облика контроле уставности аката судске власти: контрола уставности општих правних аката које доносе судски органи и контрола појединачних правних аката судске власти, кроз институт уставне жалбе. Поред тога и радње органа судске власти могу бити предмет уставносудске контроле.

Контрола уставности појединачних правних аката судске власти је много чешћа, јер се ујемчена људска права и слобода, као срж института уставне жалбе, могу кршити и одлукама

судске власти, иако судска заштита представља основни, најчешћи и свакако најзначајнији облик заштите људских права и слобода.

Потреба за поштовањем и заштитом људских права и слобода, као спорно отвара питање поништаја одлука судске власти, уколико је установљено кршење зајемчених права и слобода. Наиме, повреду или ускраћење људског и мањинског права може произвести државни орган (законодавни, управни и судски) или организације којима су поверена јавна овлашћења (агенције, заводи, јавна предузећа, јавне установе и др). У једном делу правне науке сматра се да уставни суд има оваква овлашћења према сваком државном органу, па самим тим и према суду, јер је он чувар устава и гарант поштовања људских права и слобода. Други сматрају да се тиме повређује начело да се судске одлуке могу преиспитивати и укидати само од стране надлежног суда, те да одлука по уставној жалби може представљати само основ за понављање поступка, као у ситуацији са одлукама међународних организација за заштиту људских права.

Као аргументи у корист схватања да судске одлуке не могу бити предмет уставне жалбе наводе се основни уставни принципи: да судска одлука не може бити предмет вансудске контроле (а уставни суд није инстанциони судски орган), односно да судску одлуку може преиспитати само надлежни орган, као и принцип обавезности судских одлука за све. Ипак, бројнији су и „јачи“ аргументи у корист схватања да и одлуке суда могу бити ожалбене покретањем поступка по уставној жалби пред уставним судом.

Одлука уставног суда у овим предметима не замењује одлуку суда, већ само констатује кршење зајамчених права и може, евентуално, довести до понављања поступка пред редовним судом, а уставни суд своје испитивање ожалбеног акта ограничава само на оне елементе судске одлуке који могу произвести кршења људских права.

Циљ ове докторске дисертације јесте анализа односа између судске и уставно-судске власти, конкретно питање оцене уставности аката и радњи судске власти. Систематизација нормативних решења у домаћем и компаративном праву обезбедиће јаснију слику овог проблема у статистици, а анализа одговарајуће судске праксе (уставних судова и Европског суда за људска права), односно спремности уставног суда да заштити правни поредак контролом аката судске власти, треба да обезбеди слику проблема у динамици.

Опис садржаја дисертације

Кандидат Данило Ћупић је предложио следећу структуру докторске дисертације:

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

I О УСТАВНОМ СУДСТВУ

1. Појам и правна природа уставног судства
2. Настанак и историјски развој уставног судства
3. Системи уставног судовања
4. Надлежности уставног суда
 - 4.1. Изворне надлежности уставног суда
 - 4.1.1. Оцена уставности аката и радњи органа државне власти
 - 4.1.1.1. Оцена уставности аката и радњи законодавне власти
 - 4.1.1.2. Оцена уставности аката и радњи извршне власти
 - 4.2. Изведене надлежности уставног суда
 - 4.3. Остале надлежности уставног суда карактеристичне за поједине државе

II ОЦЕНА УСТАВНОСТИ АКТА И РАДЊИ СУДСКЕ ВЛАСТИ

1. Појам и правна природа судске власти
2. Однос судске и уставно-судске власти
3. Предмет поступка оцено уставности аката и радњи судске власти
 - 3.1. Оцена уставности по одлука судске власти
 - 3.2. Оцена уставности радњи судске власти
4. Поступак оцено уставности аката и радњи судске власти
5. Дејство одлука уставног суда у поступку оцено уставности аката и радњи судске власти

III Оцена уставности аката и радњи судске власти у упоредном праву

1. Европска искуства у оцени уставности аката и радњи судске власти
 - 1.1.1. Њемачка
 - 1.1.2. Аустрија
 - 1.1.3. Италија
 - 1.1.4. Шпанија
2. Оцена уставности аката и радњи судске власти у бившим југословенским републикама
 - 2.2.1. Словенија
 - 2.2.2. Хрватска
 - 2.2.3. Македонија
 - 2.2.4. Босна и Херцеговина
 - 2.2.5. Црна Гора

IV ОЦЕНА УСТАВНОСТИ АКАТА И РАДЊИ СУДСКЕ ВЛАСТИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

1. Предмет поступка оцено уставности аката и радњи судске власти
2. Поступак оцено уставности аката и радњи судске власти
3. Дејство одлука уставног суда у поступку оцено уставности аката и радњи судске власти
4. Одлуке Европског суда за људска права донете поводом представки поднетих против одлука Уставног суда Србије

V ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Основне хипотезе истраживања

У докторској дисертацији кандидат Данило Ћупић истражиће и покушати да докаже заснованост следећих основних хипотеза:

- Уставни суд је гарант и заштитник уставности и функционалности правног поретка од било које врсте повреде или узурпације, па самим тим и оне која настаје поступањем и актима органа судске гране власти. Сходно томе, уставни суд има ингеренције над судском граном власти, те може преиспитивати и ограничавати правну дејственост одлука редовне судске власти.

- Поступак по уставној жалби је вид провере квалитета рада судске власти.

- Захваљујући овој надлежности уставног суда мења се класична физиономија овог органа и он се приближава судској власти

Одабир научно-истраживачких метода који ће се применити у истраживању

Методологија истраживања ће се заснивати на теоријско-аналитичком приступу и критичкој анализи.

У дисертацији ће се поћи од основних теоријских поставки и систематизације кључних детерминанти које уређују систем оцене уставности судских аката, а затим ће се, дати нормативна анализа правних аката, као и анализа пресуда уставних судова и Европског суда за људска права. У том циљу, највише ће бити коришћен упоредно-правни метод.

Полазна основа је позитивно-правни метод. Незаобилазан у истраживању ће бити и догматички метод. Поред ових метода, користиће се историјски метод при анализи настанка и развоја институције уставног судства.

Очекивани резултати и научни допринос правној науци и уставном праву

Аутор ће настојати да пружи научни, али и шири, друштвени допринос, у два правца. С једне стране, аутор ће настојати да прикаже широки спектар правних средстава, која се могу поднети уставном суду, у циљу заштите правног поретка, дајућу упоредно-правни приказ њиховог дејства у компаративним правним системима. Посебна пажња ће бити поклоњена правним средствима која се могу улагати против аката и радњи органа судске власти.

С друге стране, аутор сматра да је о овим питањима неопходно упознати, првенствено стручну јавност, имајући у виду чињеницу да се последњих година, нарочито у Србији и Црној Гори, бележи знатан пораст броја предмета пред уставним судом, од којих преко 2/3 чине уставне жалбе уложене на одлуке судске власти.

Један од доприноса дисертације требало би да се састоји у разграничењу правних средстава заштите субјективних права пред врховном судском инстанцом и уставним судом и утврђивањем природе њиховог међусобног односа.

Приказујући и анализирајући однос између Европског суда за заштиту људских права и слобода и Уставног суда Србије, као последње правне инстанце у правном систему Републике Србије, дајући увид у степен адопције правних ставова и начела Европског суда од стране Уставног суда, ова докторска дисертација има за циљ да пружи допринос српској и црногорској доктрини уставног права, која у овој области не обилује мноштвом писаних извора. Стручна анализа проблема обрађених у дисертацији, са којима су се модерне демократије већ сусреле и које су делимично решиле, је од великог значаја за Србију и Црну Гору и припрема их за будуће интеграцијске изазове са којима треба да се суоче.

ЗАКЉУЧАК

Имајући у виду:

- предмет, циљ и методе истраживања;

- подробно и темељно образложење предложене теме, које је кандидат понудио;
- наведене досадашње резултате кандидата, као и
- списак предложене литературе који се налази у прилогу,

сагласни смо да Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду и Већу научних области правно-економских наука Универзитета у Београду предложимо да Данилу Ћупићу одобри рад на докторској дисертацији под називом „Оцена уставности аката и радњи судске власти“, уз предлог да се, у складу са Правилником о докторским студијама (од 29. децембра 2009), за ментора одреди досадашњи привремени ментор кандидата на докторским студијама – проф. др Оливера Вучић.

Београд, 20. јануар 2012. године

Проф. др Оливера Вучић

Проф. др Владан Петров

Доцент др Танасије Маринковић

СПИСАК ПРЕДЛОЖЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ КАНДИДАТА ДАНИЛА ЂУПИЋА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ О ТЕМИ „ОЦЕНА УСТАВНОСТИ АКТА И РАДЊИ СУДСКЕ ВЛАСТИ“

1. Антал, А., „Уставно судство у Мађарској“, *Правни живот*, бр.11, Београд, 2007
2. Булајић, С., *Чувар француског устава*, Београд, 2006
3. Calamandrei, P., *L illegittimità costituzionale delle leggi nel processo civile*, Padova, 1955
4. Царић, С., „Услови за прихватљивост представке поднијете Европском суду за људска права“, *Правни живот*, бр. 12, Београд, 2006
5. Церовић Д., *Управна ствар и уставна жалба*, Подгорица, 2004
6. Chagnollaude, D., *Droit constitutionnel contemporain, tome I*, Paris, 2003
7. Comella, V. F., „The consequences of centralizing constitutional review in a special court: Some thoughts on judicial activism“, *Texas Law Review*, vol. 82, Austin, 2004
8. Црнић, Ј., *Владавина устава*, Загреб, 1995
9. Црногорски устави 1905-2005, Подгорица, 2005
10. Чавошки, К., *Уставност и федерализам - судска контрола уставности у англо-саксонским федерацијама*, Београд, 1982
11. Чиплић, С., „Надлежности и положај Уставног суда у предлозима за нови Устав Србије“, *Уставни суд Србије – у сусрет новом Уставу (зборник радова)*, Београд, 2004
12. Дијк, ван П., *Теорија и пракса Европске конвенције о људским правима*, Београд, 1997
13. Димитријевић, Ј., „Функционалност уставне жалбе“, *Правна ријеч*, бр. 18, Бања Лука, 2009
14. Ђорђевић, Ј., *Политички систем*, Београд, 1977
15. Ђукић-Вељовић, З., „Уставни суд Србије - чувар устава и уставности“ у: Вучић, О., Чавошки, К., (ур.), *Уставне промене*, Правни факултет у Београду, Београд, 2003
16. Ђуричанин, Р., „Одлуке уставних судова о уставним жалбама“, *Правни живот*, бр.12, Београд, 1996
17. Ђуричанин, Р., *Уставни суд Црне Горе 1963-2001*, Подгорица, 2001
18. Ђурић, В., „*Res judicata* у уставном процесном праву“, *Правни живот*, бр. 12, Београд, 2000
19. Ђурић, В., *Уставна жалба*, Београд, 2000
20. Epstein, L., Knight, J., Shvetsova, O., „The role of Constitutional Courts in the establishment and maintenance of democratic systems of government“, *Law and Society Review*, vol. 35, no. 1, 2001
21. Фира, А., Ђурковић, Ђ., „Независност судства и уставни суд“, *Архив за правне и друштвене науке*, вол. 80, бр. 3, Београд, 1994
22. Фридрих, К., *Конституционална демократија*, Подгорица, 2005
23. Garlicki, L., „Constitutional Courts Versus Supreme Courts“, *International Journal of Constitutional Law*, Vol. 5, Iss. 1, Oxford, 2007
24. Garoupa, N., „Empirical Legal Studies and Constitutional Courts“, *Indian Journal of Constitutional Law*, Vol. 4, No. 3; U Illinois Law & Economics Research Paper No. LE10-015, 2010
25. Harutyunyan, G., Mavčič, A., *Constitutional review and its development in the modern world: A comparative constitutional analysis*, Yerevan – Ljubljana, 1999
26. Хјабрле, П., *Уставна држава*, Загреб, 2002
27. *Хрватско уставно судовање*, Хрватска академија знаности и умјетности – Знанствено вијеће за државну управу, правосуђе и владавину права, Загреб, 2009
28. *Изабране одлуке њемачког Савезног Уставног суда*, Скопје, 2009
29. Јовановић, С., О држави, *Сабрана дела Слободана Јовановића*, Београд, 1990
30. Јовичић, М., О уставу, *Изабрани списи Миодрага Јовичића*, књига 1, Београд, 2006
31. Јовичић, М., Уставни и политички системи, *Изабрани списи Миодрага Јовичића*, књига 5, Београд, 2006

32. Karamisheva, T., „The European court of Justice – The European supreme court or the constitutional court“, *Ustavne i međunarodne garancije ljudskih prava (zbornik radova)*, Niš, 2008
33. Крбек И., *Уставно судовање*, Загреб, 1960
34. Кулић, Д., *Уставно судство у свету*, Ниш, 1969
35. Кузмановић, Р., Симовић, М., *Уставни суд Републике Српске и заштита уставности*, Бања Лука, 1999
36. Лицман, Х. Ј., „Улога уставног судства у политичко-демократском процесу“, *Политичка мисао*, бр. 4, Загреб, 2001
37. Лич, Ф., *Обраћање Европском суду за људска права*, Београд, 2007
38. Лилић, С., *Управно право и Управно процесно право*, Београд, 2008
39. López, G. E., „Judicial review in Spain: The constitutional court“, *Loyola of Los Angeles Law Review*, vol. 41, Los Angeles, 2008
40. Лопичић, Д., „Уставни суд у будућем Уставу Црне Горе“, *Прилог јавној расправи о нацрту Устава Црне Горе*, Подгорица, 2007
41. Loughlin, M., *Public law and political theory*, Oxford, 1992
42. Лукић, Р., Уставност и законитост у Југославији, *Појам уставности и законитости и средства за њихово остварење*, свеска И, Београд, 1966
43. Лукић, С., Вуковић, М., Вучинић, Б., *Општи коментар Уставне Повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора*, Подгорица, 2003
44. Марковић, Р., „Уставни суд у Уставу Републике Србије од 2006. године“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2, Београд, 2007
45. Марковић, Р., *Покретање уставног спора о уставности нормативних аката*, Београд, 1973
46. Марковић, Р., *Устав Републике Србије из 2006. године – критички поглед*, Предговор, Београд, 2006
47. Марковић, Р., *Уставно право и политичке институције*, Београд, 2008
48. Мавчић, А. М., „Проблем остваривања принципа доступности у поступку судске оцјене уставности и законитости“, *Правни зборник*, бр. 3-4/2010, Подгорица, 2010
49. Miller, A. R., Kommers, D., „Das Bundesverfassungsgericht: Procedure, Practice and Policy of the German Federal Constitutional Court“, *Journal of Comparative Law*, Vol. 3, No. 2, 2009
50. Morton, F.L., „Judicial Review in France: A Comparative Analysis“, *American Journal of Comparative Law*, Vol. 36, No. 1, 1988
51. Настић, М., „Уставна жалба због повреде права на суђење у разумном року у пракси Уставног суда Србије“, *Приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије (зборник радова)*, књига трећа, Ниш, 2009
52. Ненадић, Б., „Уставна жалба као правно средство за заштиту људских права и основних слобода у Републици Србији“, *Округли сто: Приступ правди: делотворан правни лек у Србији*, Београд, 2009
53. Ненадић, Б., „Уставна жалба пред Уставним судом Србије“, *Избор судске праксе*, бр.12, Београд, 2007
54. Ненадић, Б., *Закон о Уставном суду – предговор*, Београд, 2008
55. Ницовић, Ј., *Уставни развој Црне Горе*, Београд, 1998
56. Николић, П., „Неужност и легитимност уставног судства у демократским системима“, *Правни живот*, вол. 44, бр. 12, Београд, 1995
57. Николић, П., „Уставни суд и нови Устав Србије“, *Уставни суд Србије - у сусрет новом уставу (зборник радова)*, Београд, 2004
58. Николић, П., *Уставно право*, Београд, 1995
59. Пајванчић, М., „Функције Уставног суда у утврђивању кривице шефа државе у уставима земаља у транзицији“, *Уставни суд Србије – у сусрет новом уставу (зборник радова)*, Београд, 2004
60. Пајванчић, М., „Контраверзе уставног оквира заштите људских права“, *Уставне и међународне гаранције људских права (зборник радова)*, Ниш, 2008

61. Пајванчић, М., *Уставно право – уставне институције*, Нови Сад, 2007
62. Пајванчић, М., Вукчевић М., *Уставно право*, Подгорица, 2009
63. Пауновић, М., Царић, С., *Европски Суд за људска права (надлежност и поступак)*, Београд, 2007
64. Пејић, И., „Дејство људских права у правном поретку Републике Србије“, *Пристап правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије (зборник радова)*, књига трећа, Ниш, 2009
65. Пејић, И., „Гаранције људских права у националном поретку: уставносудска заштита“, *Уставне и међународне гаранције људских права (зборник радова)*, Ниш, 2008
66. Пејић, И., „Улога Уставног суда у очувању уставне демократије“, *Правни живот*, бр. 12, Београд, 2006
67. Пејић, И., „Уставносудска контрола и надлежности Уставног суда - Устав Србије 2006“ *Зборник радова Правног факултета у Нишу*, бр. 49, Ниш, 2007
68. Пејић, И., „Уставносудска заштита основних права“, *Правни живот*, бр. 14, Београд, 2007
69. Петров, В., „Устав и људска права данас – јесу ли људска права најважнији део устава“, *Уставне и међународне гаранције људских права (зборник радова)*, Ниш, 2008
70. Петровић, М., „Constitution and legitimacy“, *Facta Universitatis, Series: Law and Politics*, Vol. 2, №1, Ниш, 2004
71. Petersen, N., „The Reception of International Law by Constitutional Courts through the Prism of Legitimacy“, *MPI Collective Goods Preprint*, No. 2009/39, 2009
72. Popelier, P., „The Role of the Belgian Constitutional Court in the Legislative Process“, *Statute Law Review*, broj 26, No 1, 2005
73. Поповић, Д., *Европски суд за људска права*, Београд, 2008
74. *Предлози за нови Устав Србије*, Београд, 2004
75. Руиз-Рицо Руиз, Г., „Уставно судство у Шпанији“, *Правни живот*, бр. 11, Београд, 1997
76. Sadurski, W., „Judicial Review in Central and Eastern Europe: Rationales or Rationalizations?“, *Israel Law Review*, Vol. 42, No. 3, 2010
77. Schor, M., „Judicial review and American Constitutional exceptionalism“, *Osgoode Hall Law Journal*, Vol. 46, 2008
78. Шолер, Х., „Уставно судство у политичком процесу“, *Политичка мисао*, бр. 1, Загреб, 1998
79. Смердел, Б., Сокол, С., *Уставно право*, Загреб, 2007
80. Смолковић, З., „Уставни суд Црне Горе у заштити слобода и права грађанина“, *Положај и улога уставног суда у примјени европске конвенције о људским правима (зборник радова)*, Подгорица, 2007
81. Станковић, М., *Уставно судство у савременим федерацијама*, докторска теза, Београд, 2010
82. Станковић, М., *Белгијски федерализам*, Београд, 2009
83. Seibert-Fohr, A., „Constitutional Guarantees of the Independence of the German Judiciary“, *Recent trends in German and European Constitutional Law*, Berlin/Heidelberg/New York, 2006
84. Steinberger, H., „Judicial Protection of Human Rights at the National and International Level – Report on Federal Republic of Germany“, *Judicial Protection of Human rights at the National and International Level*, knjiga I, Milano, 1991
85. Стојановић, Д., „Basic characteristics and contents of the 2006 Serbian Constitution“, *Facta Universitatis, Series: Law and Politics*, Vol. 2, Ниш, 2004
86. Стојановић, Д., *Уставно право*, Ниш, 2005
87. Stone, Sweet, A., „Constitutional Courts and Parliamentary Democracy“, *West European Politics*, Vol. 25, 2002
88. Stone, Sweet, A., „Governing with judges: Constitutional politics in Europe“, *Oxford University Press*, 2002
89. Stone, Sweet, A., „The politics of constitutional review in France and Europe“, *International Journal of Constitutional Law*, vol. 5 No.1, Oxford, 2007
90. Шарчевић, Е., *Уставно уређење Савезне Републике Њемачке*, Сарајево, 2005
91. Шуковић, М., *Уставно право*, Подгорица, 2009

92. Томић, З., „Уставни суд на странпутици“, *Бранич*, вол. 123, бр. 1-2, Београд, 2010
93. Томић, З., „Уставно судство – између жреца и ствараоца“, *Уставни суд Србије – у сусрет новом уставу (зборник радова)*, Београд, 2004
94. Тренеска-Дескоска, Р., „Constitutional protection of human rights (with reference to the Republic of Macedonia)“, *Уставне и међународне гаранције људских права (зборник радова)*, Ниш, 2008
95. Трипковић, Б., *Уставни суд Србије – У сусрет новом Уставу (зборник радова)*, Београд, 2004
96. Трнка, К., *Уставно право*, Сарајево, 2006
97. Troper, M., „The logic of justification of judicial review“, *International Journal of Constitutional Law*, Vol. 1, Iss. 1, Oxford, 2003
98. Тубић, Б., „Допуштеност тужбе пред регионалним тијелима за заштиту људских права“, *Правни живот* бр. 12, Београд, 2005
99. Vanberg, G., *The politics of constitutional review in Germany*, Cambridge University Press, 2005
100. Васић, Р., „Уставно судство у процесу транзиције: препрека или подстицај остваривању правне државе“, *Уставне промене у нас*, Косовска Митровица, 2004
101. Вучић, О., „Уставна жалба – о разлозима увођења овог средства непосредне заштите људских права и слобода ујамчених уставом“, *Правна ријеч*, бр. 18, Бања Лука, 2009
102. Вучић, О., *Аустријско уставно судство – чувар федерације и устава*, докторска теза, Београд, 1995
103. Вучић, О., *О заштити права*, Београд, 2010
104. Вучић, О., *Промене и трајање устава*, 2005
105. Вучић, О., Петров, В., Симовић, Д., *Уставни судови бивших југословенских република – теорија, норма, пракса*, Београд, 2010
106. Вучић, О., Симовић, Д., *Уставна читанка*, Београд, 2008
107. Вучић, О., Стојановић Д., „Уставно судство на пресеку права и политике“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2, Београд, 2009
108. Вучинић, Н., „Гаранције људских права у новом Уставу Црне Горе“, *Међународни стандарди људских права и уставне гаранције у Црној Гори*, Подгорица, 2008
109. Вукчевић, М., „Рефлексије о положају Уставног суда у Уставу Црне Горе“, *Годишњак Правног факултета Универзитета „Медитеран“*, Подгорица, 2008
110. Вукчевић, М., „Уставно-судска заштита људских права у новом уставу Црне Горе“, *Положај и улога уставног суда у примјени Европске конвенције о људским правима (зборник радова)*, Подгорица, 2007
111. *Збирка одабраних одлука Уставног суда Шпаније*, Београд, 2010
112. Quint, E. P., „Leading a Constitutional Court: Perspectives from the Federal Republic of Germany“, [*University of Pennsylvania Law Review*, Vol. 154, No. 6, 2006](#)

На основу члана 24. став 10. Статута Правног факултета Универзитета у Београду, Наставно-научно веће Правног факултета, на XVIII седници од 27. фебруара 2012. године, донело је

О Д Л У К У

Члан 1.

Прихвата се извештај Комисије за оцену подобности теме докторске дисертације кандидата **ДАНИЛА ЋУПИЋА**, студента докторских студија, и одобрава израда докторске дисертације под насловом: **"Оцена уставности аката и радњи судске власти"**.

Члан 2.

О извршењу ове Одлуке стараће се Декан Правног факултета Универзитета у Београду.

03-број: _____

Београд

ПРЕДСЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Декан

Професор др Мирко Васиљевић

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

за кандидата Данило Ћупић

Име и презиме ментора: др Оливера Вучић

Звање: редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду на предмету Уставно право

Списак радова који квалификују ментора за вођење докторске дисертације:

1. **ПРОМЕНА И ТРАЈАЊЕ УСТАВА**, монографија, ДОСИЈЕ, Београд 2005, ISBN 86- 7738-024-8, стр. 277
2. **УСТАВНА ЧИТАНКА**, Друго измењено и допуњено издање, (коауторски рад са др Д. Симовић), „Службени гласник“ и Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008. ISBN 978-86-7549-811-7, стр. 288.
3. **УСТАВНИ СУДОВИ БИВШИХ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РЕПУБЛИКА - теорија, норма, пракса**. (коауторски рад са В. Петров и Д. Симовић), ДОСИЈЕ, Београд, 2010. ISBN 978-86-6047-025-8, стр. 420.
4. **О ЗАШТИТИ ПРАВА**, монографски рад - тематска збирка чланака, ДОСИЈЕ, Београд 2010. ISBN 978-86-6047-029-6, стр. 160
5. **„Уставно судство на пресеку права и политике“**, (коауторски рад са проф. др Д. Стојановићем), Анали Правног факултета у Београду, Београд 2009. Бр. 2, Година LVII, стр. 89-109.

Заокружити одговарајућу опцију (А, Б, В или Г):

А) У случају менторства дисертације на докторским студијама у групацији техничко-технолошких, природно-математичких и медицинских наука ментор треба да има најмање три рада са SCI, SSCI, AHCI или SCIE листе, као и Math-Net.Ru листе.

Б) У случају менторства дисертације на докторским студијама у ији друштвено-хуманистичких наука ментор треба да има најмање три рада са релевантне листе научних часописа (Релевантна листа научних часописа обухвата SCI, SSCI, AHCI и SCIE листе, као и ERIH листу, листу часописа које је Министарство за науку класификовало као M24 и додатну листу часописа коју

ће, на предлог универзитета, донети Национални савет за високо образовање. Посебно се вреднују и монографије које Министарство науке класификује као M1 I, M12, M13, M14, M41 и M51.)

В) У случају израде докторске дисертације према ранијим прописима за кандидате који су стекли академски назив магистра наука ментор треба да има пет радова (референци) које га, по оцени Већа научних области, квалификују за ментора односне дисертације.

Г) У случају да у ужој научној области нема квалификованих наставника, приложити одлуку Већа докторских студија о именовању редовног професора за ментора.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Датум _____

М.П.
